

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne
Čj. MSP-214/2016-OJD-SPZ/5
Počet listů:3
Přílohy:1

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 Brno

Obviněný P. P. – stížnost pro porušení zákona

Příloha: trestní spis Okresního soudu v Uherském Hradišti sp. zn. 13 T 177/2013

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám v neprospěch obviněného P. P.

stížnost pro porušení zákona

proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2.12.2015 č. j. 5 To 256/2015-1651, kterým byl podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. řádu zrušen rozsudek Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 5.2.2015 č. j. 13 T 177/2013-1584 a podle § 260 tr. řádu byla věc vrácena státnímu zástupci k došetření.

Stížností pro porušení zákona je napadáno citované usnesení Krajského soudu v Brně v celém jeho rozsahu.

Rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 5.2.2015 č. j. 13 T 177/2013-1584 byl obv. P. P. uznán vinným přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku a přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku, kterých se dopustil tím, že

dne 10.11.2012 kolem 13.55 hod. v obci L. při průběhu automobilového závodu s názvem A. při rychlostní zkoušce číslo 1 L. jako traťový komisař na stanovišti 16A, mající na starost zejména bezpečnost diváků v daném úseku kolem soutěžní trati, nedbal náležitě opatrnosti, nevykázal z nebezpečného a jemu svěřeného zakázaného prostoru pro diváky B. D., N. Č., K. R., , K. D. a A. K., které se v tomto prostoru pohybovaly po dobu nejméně čtrnácti minut, opustil jemu určené místo k výkonu funkce traťového komisaře na pravé straně pozemní komunikace ve směru jízdy vozidel, přešel přes pozemní komunikaci na druhou stranu za B. D. a těmito diváky, řádně nesledoval průběh rallye a nedbal o bezpečnost

přihlízejících diváků, čímž porušil povinnosti vyplývající z jeho funkce traťového komisaře, se kterými byl před začátkem rallye dne 10.11.2012 seznámen a proškolen vedoucím rychlostní zkoušky J. N. na školení traťových komisařů v požární zbrojnici v obci B. v souladu s Národními sportovními řády a Standardními propozicemi pro rallye vydanými národní sportovní autoritou (ASN) Federací automobilového sportu Autoklubu České republiky (FAS AČR) pro rok 2012 a dále porušil § 415 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, když neučinil potřebná opatření pro to, aby nedošlo ke škodám na životě, zdraví a majetku, v důsledku čehož při vyjetí speciálního závodního automobilu řízeného JUDr. M. B., vlevo mimo vozovku do příkopu a následně na travnatou část před domem došlo ke střetu s přihlízejícími diváky, když B. D., N. Č., K. R. a K. D. utrpěly polytrauma, tzn. poranění více pro život důležitých orgánů neslučitelných se životem, kterým na místě nehody podlehly, a A. K. otevřenou tříštivou zlomeninou dolní části pravého bérce, podvrtnutí levého hlezna a drobnou tržnou ránu levé paty s nutností operativních zákroků, hospitalizací na traumatologickém oddělení Krajské nemocnice Tomáše Bati, a.s. ve Zlíně, od 10.11.2012 do 19.12.2012, s citelným omezením v obvyklém způsobu života po dobu nejméně šesti týdnů s možností trvalých následků.

Za toto jednání mu byl uložen podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců. Podle § 81 odst. 1, § 82 odst. 1 tr. zákoníku mu byl výkon trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 18 měsíců. Podle § 229 odst. 1 tr. řádu byla poškozená A., s.r.o. odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 2.12.2015 č. j. 5 To 256/2015-1651, který věc projednával ve veřejném zasedání (ve výroku písemného vyhotovení usnesení je zjevná písařská chyba) na základě odvolání obv. P. P. a poškozených, a to organizace A., s.r.o., a Ing. P. B., byl výše citovaný rozsudek Okresního soudu v Uherském Hradišti podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. řádu zrušen v celém rozsahu a věc byla podle § 260 tr. řádu vrácena státnímu zástupci k došetření.

V odůvodnění usnesení odvolací soud úvodem konstatuje, že daný skutek se stal, ale provedeným dokazováním bylo prokázáno, že vina obv. P. P. je nejvýše marginální, a to na rozdíl od dalších subjektů, které se podílely na organizaci a přípravě automobilové rallye a měly by proto nést odpovědnost nejenom za následek nehody, ale zejména za její samotný vznik. V dalších částech odůvodnění pak odvolací soud podrobně popisuje a ze svého pohledu hodnotí důkazní situaci ve vztahu k povinnostem jak pořadající společnosti A., s.r.o. (a to i ohledně její informační povinnosti vůči veřejnosti), tak vrcholového orgánu automobilového sportu F., když vydané povolení o pořádání předmětného sportovního podniku A. považuje z hlediska řádného zajištění bezpečnosti divácké veřejnosti za velmi diskutabilní. Za nedostatečné pak soud považuje zejména označení nebezpečných míst v prostoru stanoviště 16A traťového komisaře obv. P. P., jeho proškolení a rovněž poukazuje na nedostatečnou preventivní činnost ze strany Obecního úřadu L. a fakt, že školení traťových komisařů se spolu s obviněným zúčastnily i čtyři poškozené dívky.

Z předmětné důkazní situace odvolací soud dovodil, že nelze bez jakýchkoli pochybností vyvrátit obhajobu obviněného, že nebyl pořadatelem řádně jako traťový komisař o svých povinnostech proškolen, takže je sporné, zda svým jednáním v nedbalostní formě porušil příslušné povinnosti (navíc důležité povinnosti), jak je uvedeno v obžalobě i ve výrokové části napadeného rozsudku. Podle názoru odvolacího soudu se na vzniku tragické nehody podílely výrazně i jiné skutečnosti, než které jsou uvedeny v obžalobě a následně

v napadeném rozsudku. Vznik nehody byl podle něho zapříčiněn též jednáním a nečinností ostatních subjektů, zejména právnických osob podílejících se na přípravě a organizaci této automobilové rallye. Za současného stavu řízení tak odvolací soud shledal porušení povinností na straně pořadatele této automobilové rallye za flagrantní, neboť z jeho strany nebyla dostatečně zajištěna informovanost obyvatel obce L., nedbale a nedostatečně byly označeny zakázané prostory pro diváky, resp. veřejnost (a to zejména v blízkosti místa tragické nehody) a zcela nedostatečně bylo zajištěno proškolení náhradníků traťových komisařů, což v konečném důsledku vedlo ke vzniku tragické nehody.

Závěrem pak odvolací soud podotýká, že jednání obviněného je nutno posuzovat v kontextu všech událostí, jak byly citovány, když lze pouze objektivně připustit, že nečinnost obviněného coby traťového komisaře vedla v konečném důsledku ke vzniku předmětného tragického následku. Za jeho vznik však podle názoru odvolacího soudu svojí nedbalou a nezodpovědnou činností odpovídají též další subjekty, zejména pak pořadatel předmětné rallye včetně hlavního pořadatele, u kterých měla být státním zástupcem rovněž vyvozena příslušná odpovědnost, což se však nestalo. V každém případě je v projednávané trestní věci podle odvolacího soudu dána společná odpovědnost, nikoli samostatná odpovědnost jen obviněného, přičemž bude záležet pouze na orgánech činných v trestním řízení, zda ve zjištěném a prokázaném zanedbání příslušných povinností u jednotlivých subjektů shledají trestní odpovědnost. Za současného stavu řízení odvolací soud označil porušení povinností na straně pořadatele rallye za více než závažné, a to ve větším rozsahu než v případě obviněného. S ohledem na podle něho podstatnou procesní vadu řízení pak učinil závěr, že zatím nelze ve věci spravedlivě rozhodnout, neboť ona procesní vada řízení má podstatný vliv na správnost a zákonnost přezkoumávané části napadeného rozsudku a v řízení před soudem ji nelze odstranit, proto věc vrátil státnímu zástupci k došetření.

Právě citovaným rozhodnutím krajského soudu byl podle mého názoru porušen zákon především v ustanovení § 260 tr. řádu a v návaznosti na to rovněž v ustanoveních § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. řádu a § 2 odst. 4, 8 tr. řádu.

Podle § 260 tr. řádu nelze-li po zrušení rozsudku pokračovat v řízení před soudem pro neodstranitelné procesní vady a není-li důvod pro jiné rozhodnutí, odvolací soud vrátí věc státnímu zástupci k došetření. Ustanovení § 191 a § 264 odst. 2 tr. řádu tu platí obdobně.

Podle § 2 odst. 4 tr. řádu, jestliže tento zákon nestanoví něco jiného, postupují orgány činné v trestním řízení z úřední povinnosti. Trestní věci musí projednávat urychleně bez zbytečných průtahů; s největším urychlením projednávají zejména vazební věci a věci, ve kterých byl zajištěn majetek, je-li to zapotřebí vzhledem k hodnotě a povaze zajištěného majetku. Trestní věci projednávají s plným šetřením práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána; při provádění úkonů trestního řízení lze do těchto práv osob, jichž se takové úkony dotýkají, zasahovat jen v odůvodněných případech na základě zákona a v nezbytné míře pro zajištění účelu trestního řízení. K obsahu petic zasahujících do plnění těchto povinností orgány činné v trestním řízení nepřihlížejí.

Podle § 2 odst. 8 tr. řádu trestní stíhání před soudy je možné jen na základě obžaloby, návrhu na potrestání nebo návrhu na schválení dohody o prohlášení viny a přijetí trestu (dále jen „dohoda o vině a trestu“), které podává státní zástupce. Veřejnou žalobu v řízení před soudem zastupuje státní zástupce.

Ve smyslu stávající judikatury, která se zabývá řešením otázky vrácení věci státnímu zástupci k došetření, je ustanovení § 260 tr. řádu, které navazuje na ustanovení § 258 tr. řádu, ve vztahu speciality k ustanovení § 259 odst.1 tr. řádu a upravuje výjimečný postup odvolacího soudu, jímž se věc vrací zpět do stadia přípravného řízení. Odvolací soud přistoupí k vrácení věci státnímu zástupci k došetření poté, co zruší napadený rozsudek zpravidla z důvodů uvedených v § 258 odst. 1 písm. a) tr. řádu, tedy pro podstatné vady řízení, které mohly mít vliv na správnost a zákonnost přezkoumávané části napadeného rozsudku. Za neodstranitelné procesní vady v řízení před soudem ve smyslu ustanovení § 260 tr. řádu se považují např. porušení ustanovení o nutné obhajobě již v přípravném řízení, o zahájení trestního stíhání a postupu při obvinění konkrétní osoby, vedení trestního stíhání bez souhlasu poškozeného, podání obžaloby pro skutek, pro který vůbec nebylo zahájeno trestní stíhání apod., tedy procesní vady, které nemůže odstranit soud prvního stupně vlastní procesní činností a které jsou odstranitelné pouze v přípravném řízení. Důvodem ke zrušení rozsudku podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. řádu jsou vady rozsudku, zejména nejasnost nebo neúplnost jeho skutkových zjištění týkajících se přezkoumávané části rozsudku nebo to, že se ohledně takové části soud nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí. Důvodem ke zrušení rozsudku podle § 258 odst. 1 písm. c) tr. řádu jsou potom pochybnosti o správnosti skutkových zjištění ohledně přezkoumávané části rozsudku, nutnost k objasnění věci důkazy opakovat nebo provádět důkazy další, přičemž taková činnost by znamenala nahrazovat činnost soudu prvního stupně.

Pro úvahu, zda je po zrušení napadeného rozsudku nutno postupovat podle § 259 odst. 1 tr. řádu, anebo podle § 260 tr. řádu, je rozhodující a podstatné, v jakém rozsahu je třeba řízení doplnit a které úkony je třeba provést k odstranění zjištěných procesních nedostatků. Státnímu zástupci je na místě věc vrátit do stadia přípravného řízení zpravidla tehdy, když odvolací soud zjistí, že věc je zatížena takovými procesními vadami, že ani opakování hlavního líčení by zřejmě nemohlo vést k nápravě. Postup, kterým je věc vrácena státnímu zástupci k došetření odvolacím soudem, musí však být odůvodněn nutností rozsáhlejšího a obtížnějšího dokazování, které má význam pro náležité objasnění věci, a pokud důkazy, jejichž provedení nařídil, nelze bez větších obtíží opatřit a provést v řízení před soudem prvního stupně. Musí tedy jít o dokazování skutečností, bez nichž soud nemůže spravedlivě rozhodnout, přičemž tyto skutečnosti mohly a měly být objasněny již v přípravném řízení před podáním obžaloby, resp. mají vliv na to, zda vůbec má být podána obžaloba. Přitom ale nedostatky ve skutkových zjištěních samy o sobě nemají charakter procesních vad neodstranitelných v řízení před soudem, které jedině opravňují odvolací soud k aplikaci zmiňovaného institutu. Stejně tak není neodstranitelnou procesní vadou ani nesprávná právní kvalifikace skutku či nesprávné posouzení zavinění obviněného, neboť se jedná o otázky hmotněprávního charakteru.

Výše uvedenými ustanoveními a zásadami se však Krajský soud v Brně, který byl ve věci činný jako soud odvolací, důsledně neřídil a o zrušení rozsudku a vrácení věci státnímu zástupci k došetření rozhodl, aniž by pro takový postup byly splněny zákonné podmínky.

V této souvislosti je především třeba konstatovat, že z odůvodnění usnesení odvolacího soudu nelze dovodit, jaká konkrétní pochybení shledal ve vztahu k jednotlivým důvodům zrušení rozsudku soudu prvního stupně tak, jak je citoval ve výroku. Pouze lze usuzovat, a to s ohledem zejména na argumentaci posledních dvou odstavců odůvodnění usnesení, že pod důvod podle § 258 odst. 1 písm. a) tr. řádu podřadil údajnou podstatnou procesní vadu řízení, kterou spatřuje v tom, že státní zástupce neshledal v relaci k následku předmětné tragické nehody trestní odpovědnost kromě obviněného i u dalších subjektů.

K tomu je nutno uvést, že ustanovení § 2 odst. 8 tr. řádu je sice ustanovením procesního charakteru, avšak nelze ho využívat v rámci postupu podle § 260 tr. řádu tak, jak to v daném případě učinil soud odvolací. Soudy jsou vázány zásadou obžalovací a i tehdy, pokud v rámci trestního stíhání určité osoby vyvstane podezření o spáchání trestného činu jiným pachatelem, je případné obvinění vždy v rukou orgánů činných v trestním řízení. Tento procesní institut (§ 260 tr. řádu) neslouží k tomu, aby místo žalovaného skutku a obviněného byly orgány přípravného řízení soudy „nuceny“ k zahájení úkonů trestního řízení pro jiný skutek či dokonce proti jiným osobám. Zmíněná zásada obžalovací, tzv. akuzační princip, jíž je ovládáno trestní procesní právo, vyjadřuje rozdělení funkcí mezi obžalobu, obhajobu a soud a obsahuje v sobě též zásadu rovnosti stran. Trestní stíhání konkrétní osoby je tak možné pouze na základě obžaloby, přičemž soudům právě s ohledem na zásadu obžalovací nepřísluší relevantně řešit otázku trestní odpovědnosti dalších osob než těch, na které je obžaloba podána.

V předmětné trestní věci proto nebylo bezprostředním úkolem odvolacího soudu zkoumat, zda ještě někdo další trestně odpovídá za nastalý následek, nýbrž jeho povinností bylo rozhodnout, zda takovou trestní odpovědnost a v jakém rozsahu má obv. P. P. . Na tomto místě je pak z hlediska právního hodnocení kauzálního následku nedbalostního jednání vhodné připomenout, že jednání pachatele má povahu příčiny i tehdy, když kromě něj k následku vedlo jednání další osoby, neboť příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a následkem se nepřerušuje, jestliže k jednání pachatele přistoupí skutečnost, jež spolupůsobí při vzniku následku, avšak jednání pachatele zůstává takovou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo. Příčinná souvislost je totiž dána i tehdy, když vedle příčiny, která bezprostředně způsobila následek, např. těžkou újmu na zdraví, působila i další příčina. Jednání pachatele, i když je jen jedním článkem z řetězu příčin, které způsobily následek, je příčinou následku i tehdy, pokud by následek nenastal bez dalšího jednání třetí osoby. Každé jednání, bez kterého by následek nenastal, není stejně důležitou příčinou následku. Důležité je, aby jednání pachatele bylo z hlediska způsobení následku příčinou dostatečně významnou. Jestliže při vzniku následku spolupůsobilo více příčin např. jednání více pachatelů, je třeba hodnotit každou příčinu co do jejího významu pro vznik následku zvlášť a určit její důležitost pro následek, který z jednání obviněného nastal. Zavinění pak musí zahrnovat všechny znaky charakterizující objektivní stránku trestného činu, tedy i příčinný vztah mezi jednáním pachatele a následkem trestného činu. Při nedbalosti je třeba, aby si pachatel alespoň měl a mohl představit, že se takto příčinný vztah může rozvinout.

Podle obsahu odůvodnění napadeného usnesení měl odvolací soud nepochybně dostatek podkladů, aby se rozhodl pro některou z možných a v úvahu přicházejících variant (kromě zamítnutí odvolání), a to buď po zvážení zejména výše citované zásady gradace příčinné souvislosti pro zmírnění právní kvalifikace jednání obviněného (u obou přečinů jen podle základní skutkové podstaty) za současné úpravy výše trestu (při zohlednění mj. též celkové délky trestního řízení), nebo pro zproštění obžaloby, anebo pro vrácení věci soudu prvního stupně k odstranění event. nesrovnalostí namítaných obviněným v rámci jeho obhajoby. Jedná se např. o způsob proškolení obv. P. P. jako traťového komisaře a v návaznosti na to též o existenci či neexistenci zákazových cedulí jednak v prostoru celého stanoviště 16A (prokazatelně v SAFETY plánu nebylo v kritických místech vyznačení nebezpečného prostoru indikováno ani prostřednictvím zákazových cedulí ani páskováním – srovnej č.l. 620 verte a č.l. 621), jednak pak také přímo v místech nehody, kdy se jedná v podstatě jen o dvě zákazové cedule, umístěné na transformátoru stojícím na pravé straně ve směru jízdy vozidel (viz např. foto na čl. 1525 a záznamy z palubních kamer automobilů organizátorů, předjezdců i soutěžních jezdců), respektive na sloupu elektrického vedení

stojícím na levé straně ve směru jízdy vozidel (viz např. foto č. 14,15 na č.l. 7 a dále foto na č.l. 1526-1531, když konkrétně ohledně této zákazové cedule nebylo dokazování dostatečně zaměřeno na zjištění, resp. odstranění rozporu, kdy k jejímu umístění na sloup fakticky došlo).

To, že odvolací soud nevyužil některou z právě uvedených alternativ, ačkoli k tomu měl splněny všechny zákonné podmínky, ve finále vedlo k logicky naprosto nezdůvodněnému postupu podle § 260 tr. řádu, když v tomto směru vznesl jediný, navíc zcela nezákonný požadavek, aby orgány činné v trestním řízení zvážily trestní odpovědnost dalších subjektů, a pokud tak dosud neučinily, považuje to za podstatnou procesní vadu. Současně však přitom ignoruje fakt, že důvodem pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření ze stadia odvolacího řízení již není pouhý požadavek náležitého objasnění věci ve smyslu předchozí zákonné úpravy (tj. před účinností zákona č. 265/2001 Sb.), ale jen takové procesní vady, které jsou neodstranitelné v řízení před soudem, mezi něž však rozhodně nepatří nesprávné právní posouzení skutku ani nesprávné posouzení míry zavinění obviněného, jak již bylo uvedeno výše. Z odůvodnění usnesení odvolacího soudu rovněž nevyplývají žádné požadavky ohledně toho, v jakém směru a rozsahu konkrétně by mělo být dokazování státním zástupcem doplněno, což ani v podstatě vzhledem k argumentaci a stavbě odůvodnění rozhodnutí vyplynout nemohlo, když odvolací soud žádné nedostatky ve vztahu k rozsahu dokazování nezkonstatoval, svým postupem v podstatě jen odmítl vést řízení o podané obžalobě a vyjádřil odmítavé stanovisko k obvinění jediného pachatele.

Z výše uvedeného lze dovodit, že podmínky pro postup podle § 260 tr. řádu odvolacím soudem splněny nebyly. Pokud přesto soud citované zákonné ustanovení aplikoval, porušil zákon ve prospěch obviněného, a to i na úkor uplatnění zásady rychlosti trestního řízení (§ 2 odst. 4 tr. řádu).

Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem proto navrhuji, aby Nejvyšší soud:

Podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že pravomocným usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 2. 12. 2015, č. j. 5 To 256/2015-1651, byl porušen zákon ve prospěch obv. P. P. v ustanovení § 260 tr. řádu.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR